

Sygn. akt VU 149/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T..

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania S. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T..

z dnia 18 grudnia 2015 r. sygn. (...)

1. **oddala odwołanie,**

2. **zawarty w protokole rozprawy wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego przekazać organowi rentowemu celem merytorycznego rozpoznania.**

Sygn. akt V U 149/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył emeryturę wnioskodawcy S. C. od dnia 1 grudnia 2015 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy powiększył emeryturę ustaloną w kwocie 2335,76 zł o kwotę wynikającą z podzielenia składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wnioskodawcy w dniu złożenia wniosku, to jest w dniu 15 grudnia 2015 roku. Wysokość świadczenia wyniosła 2337,65 zł.

Odwołaniem z dnia 25 stycznia 2016 roku ubezpieczony wskazał, że tak obliczona kwota emerytury jest zaniżona. W uzasadnieniu podniósł, że kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wedle decyzji z dnia 19 kwietnia 2010 roku wyniosła 43 603,16 zł, a zgodnie z decyzją z dnia 18 grudnia 2015 roku - 398,57 zł. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury w najkorzystniejszym wariantcie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS podniósł, że do ustalenia prawa do emerytury i jej wysokości uwzględniono wszystkie składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego, a w konsekwencji decyzja została wydana prawidłowo.

Na rozprawie w dniu 1 grudnia 2016 roku ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1983 roku do 1992 roku. Skarżący wniósł także o ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony S. C., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 4 marca 2010 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia 4 marca 2010 roku, k. 1 -3 akt ZUS)

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2010 roku organ rentowy przyznał S. C. emeryturę od dnia 5 marca 2010 roku, to jest od daty nabycia uprawnień.

Organ rentowy najpierw obliczył wysokość emerytury zgodnie z art. 53 ustawy.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto:

- przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1973 roku do 1998 roku,
- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, będący średnią arytmetyczną wskaźników z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych ubezpieczenia, w wysokości 104,65%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową w wysokości 2 716,71 zł wyniosła 2 843,04 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 38 lat, 4 miesięcy i 10 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 8 miesięcy i 21 dni. Wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyniosła 2082,06 zł

W dalszej kolejności organ rentowy obliczył wysokość emerytury zgodnie z art. 26. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w wyżej wymienionym przepisie poprzez: zsumowanie kwot zwaloryzowanego kapitału początkowego i kwot składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji (438407,04 zł + 43603,16 zł), a następnie ich podział przez średnie dalsze trwanie życia, to jest 247,3 miesięcy, co pozwoliło wyliczyć emeryturę w wysokości 1 949,09 zł.

Następnie organ rentowy obliczył wysokość emerytury na podstawie art. 183 ustawy. Wobec osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku uprawniającego do emerytury w roku 2010 wysokość emerytury od dnia 5 marca 2010 roku wyniosła:

- 70% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej - 1 457,44 zł,

- 30% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej - 584,73 zł,

co łącznie dało kwotę 2 042,17 zł.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 19 kwietnia 2010 roku, k. 59, wraz z załącznikiem, k. 61 akt emerytalnych)

Po rozwiązaniu z dniem 3 marca 2010 roku stosunku pracy wnioskodawca nie podjął już żadnego zatrudnienia.

(okoliczność niesporna)

W dniu 15 grudnia 2015 roku S. C. wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego. Ubezpieczony zaznaczył, że domaga się doliczenia okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed

przyznaniem świadczenia i wniósł o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem składek zewidencjonowanych na koniecie po dniu ustalenia prawa do świadczenia.

(dowód: wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego, k. 64-65v akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 18 grudnia 2015 roku organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy od dnia 1 grudnia 2015 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Emeryturę wyliczoną na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej po waloryzacji w kwocie 2 335,76 zł zwiększono o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koniecie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia, ustalone dla ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku, to jest w dniu 15 grudnia 2015 roku.

Dla ustalenia wysokości emerytury uwzględniono:

- kwotę emerytury z poprzedniej decyzji, to jest 2 335,76 zł,
- kwotę składek zewidencjonowanych na koniecie z uwzględnieniem waloryzacji, to jest 398,57 zł,
- średnie dalsze trwanie życia, to jest 211,4 miesięcy.

Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wyniosła 2 337,65 zł.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 18 grudnia 2015 roku, k. 66 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego podlega przekazaniu organowi rentowemu celem merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) postawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 4 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub

ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach (ust. 2). Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3).

W myśl natomiast art. 108 ust. 2 i ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury z uwzględnieniem ust. 4 i ust. 5. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury.

Wedle przepisu art. 111 ponowne obliczenie wysokości emerytury lub renty jest możliwe jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca uprawniony do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym od dnia 5 marca 2010 roku, ukończył powszechny wiek emerytalny w dniu 5 grudnia 2015 roku. Kwota emerytury wnioskodawcy wyliczonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyniosła 2335,76 zł, natomiast kwota składek zaewidencjonowanych na koncie po ustaleniu prawa wnioskodawcy z uwzględnieniem waloryzacji na dzień 30 listopada 2015 roku wyniosła 398,57 zł, a średnie dalsze trwanie życia - 211,4 miesiąca.

Mając na uwadze powyższe, organ rentowy prawidłowo obliczył emeryturę skarżącego, dodając do obliczonej kwoty świadczenia kwotę uzyskaną z podzielenia kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy po ustaleniu prawa emerytury przez dalsze średnie trwanie życia, co spowodowało podwyższenie wysokości świadczenia do kwoty 2 337,65 zł.

Tym samym bezzasadne są zarzuty skarżącego podniesione w odwołaniu, jakoby ZUS zaniżył kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji. Prawidłowo bowiem organ rentowy do ustalenia prawa do emerytury i jej wysokości w decyzji z dnia 19 kwietnia 2010 roku uwzględnił wszystkie składki zaewidencjonowane na tym koncie do dnia złożenia wniosku o emeryturę. Natomiast emeryturę obliczoną po złożeniu przez ubezpieczonego wniosku o emeryturę powiększył li tylko o kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie po ustaleniu prawa do emerytury, to jest w kwocie 398,57 zł.

Na uwzględnienie nie zasługuje także wniosek ubezpieczonego o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem kolejnych 10 lat kalendarzowych w okresie od 1983 roku do 1992 roku. Trzeba bowiem z całą mocą podkreślić, że art. 111 ust. 1

pkt 2 ustawy umożliwia jedynie przeliczenie wysokości emerytury, biorąc pod uwagę wskaźniki wysokości podstawy wymiaru z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty. Przy ponownym ustalaniu wysokości emerytury od podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, uwzględnia się lata kalendarzowe bezpośrednio przypadające przed rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę lub zgłoszenia wniosku o przeliczenie świadczenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku, sygn. akt III UZP 2/03).

Z powyższego wynika, że ubezpieczony mógł domagać się przeliczenia emerytury z uwzględnieniem okresów podlegania ubezpieczeniu poprzedzających o lat 20 datę złożenia wniosku o przyznanie emerytury. Oznacza to, że przeliczenie emerytury byłoby możliwe z uwzględnieniem jako najwcześniejszego okresu od 1990 roku do 2009 roku. Obliczenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem lat 1983 - 1992 jest niedopuszczalne w świetle art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

Natomiast w punkcie 2 sentencji wyroku Sąd Okręgowy przekazał sprecyzowany przez ubezpieczonego na rozprawie w dniu 1 grudnia 2016 roku wniosek o ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego do merytorycznego rozpoznania przez organ rentowy. Trzeba bowiem zaznaczyć, że wniosek o ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego nie był przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy, a w sprawie nie została wydana decyzja. W myśl art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. W postępowaniu przed Sądem niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza podstawę faktyczną decyzji zaskarżonej odwołaniem (wyrok SN z dnia 29 września 2000 roku, sygn. akt II UKN 759/99).

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.